

होमः · इदमग्नये सोमायाग्नयेऽग्नीषोमाभ्या[मग्नीषोमाभ्या]मिन्द्राय देवेभ्य आज्यये-
भ्योऽग्नये होत्रयेति त्यागः · शेषं सर्वं पौर्णमासवत्कर्मपवर्गान्तम् । इति
सांनाय्ययाज्ञिनः अमावास्येष्टिरुक्ता · अथासांनाय्ययाज्ञिन उच्यते । उद्धरणादि पू-
र्ववत् · शाखाहेदादिवत्सापाकरणान्तस्याभावः · न च यवाग्वा होमनियमः ·
होमानन्तरमुपसृष्टाप्रैषादिवत्सापाकरणस्याभावः · प्रातरनुदिते ब्रह्मवरणादि ·
पात्रासादने विंशतिः कपालानि द्वयोः पुरोडाशयोः साधारण्येकैव पुरोडाश-
पात्री दोहनचतुष्टयस्याभावः उपवेशो वारणः अन्यत्पौर्णमासवत् · ह-
विर्ग्रहणे अग्नेयपुरोडाशग्रहणानन्तरमैन्द्राग्नस्य ग्रहणम् तत्र इन्द्राग्निभ्यां जुष्टं
गृह्णामीति · विभज्यालम्बने इदमग्नयेः इदमिन्द्राग्नयोरिति · कपालोपधाने आ-
ग्नेयस्याष्टौ कपालान्युपधायोत्तरत ऐन्द्राग्नस्य द्वादशकपालोपधानम् अग्नीषोमी-
यवत् उत्तरतश्चत्वारोति विशेषः · प्राणदाने अग्निं गृह्ण इन्द्राग्नी गृहेति · उ-
त्तमप्रयाजत्यागे इदमग्नये सोमायाग्नये विष्णावऽइन्द्राग्निभ्यां देवेभ्य इत्यादि ·
अग्नेययागानन्तरं विष्णाव उपांशुयाजः तत्र विष्णावे उपांशु अनुब्रूहीत्युच्चैः
ध्रुवातश्चतुरवत्तमाज्यमवदायोत्थायाश्चाव्य विष्णुमुपांशु यजेति प्रथमस्वरेण प्रेष्य-
ति इदं विष्णावऽइति त्यागः · तत इन्द्राग्निभ्यामनुब्रूहि जुह्वामुपस्तारः ऐ-
न्द्राग्नस्य हविषो मध्यात्पूर्वार्धाच्चावदायाभिधार्यावदाने प्रत्यभिधार्योत्थायातिक्रम्या-
श्चाव्येन्द्राग्नी यजेति सम्प्रेष्य मध्ये जुहोति इदमिन्द्राग्निभ्यामिति त्यागः ततः
स्विष्टकृदादि ऐन्द्राग्नस्य प्राशिन्नेडाव्यतिरिक्तं किमपि न भवति · व्यूहने अ-
ग्नेर्विष्णोरिन्द्राग्नोरुज्जितम् अग्निर्विष्णुरिन्द्राग्नी तमपनुदन्विति अत्राप्युपांशु-
याजस्य देवताया विष्णोरुपांशूच्चारणम् · प्रस्तरहोमे इदमग्नये सोमायाग्नये वि-
ष्णावऽइन्द्राग्निभ्यां देवेभ्य इति विशेषः · अन्यत्सर्वं ससांनाय्यामावास्येष्टिवत् ।
सोमयाज्ञिनो नियमेन सांनाय्यं भवति असोमयाज्ञिनस्त्विह्या सांनाय्यं भवति ।

त्रिंशतं वर्षाण्येव दर्शपूर्णमासाभ्यां यागो भवति यावज्जीवं वा · दक्ष्णा-
यणयागपक्षश्चेत् पञ्चदश वर्षाण्येव यावज्जीवं वा । उत्सर्गपक्षेऽपि यावज्जीव-
मग्निहोत्रं ह्यतः एव · अन्यान्यपि सर्वाणि कर्माणि भवत्येव ॥ २ ॥

इति चतुर्थस्य द्वितीया कण्डिका ॥